

БОЙОВИЙ
ПРАВИЛЬНИК
ПІХОТИ

VIII — XII

108

199
89

БОЙОВИЙ ПРАВИЛЬНИК ПІХОТИ

- VIII. СТІЛЕЦЬКА ЧОТА
IX. ЧОТА АВТОМАТНИКІВ
X. КУЛЕМЕТНА ЧОТА
XI. ЧОТА 82-ММ ГРАНАТОМЕТІВ
XII. ЧОТА ПРОТИТАНКОВИХ КРІСІВ

К И Ї В

1 9 4 4

Л Ь В І В

З російського видання
„БОЕВОЙ УСТАВ ПЕХОТЫ“
Москва, 1943 р. — переклав
Д. М. Б.

З друкарні Української Повстанчої Армії.

240
90

VIII. СТРІЛЕЦЬКА ЧОТА

1. Загальне положення

249. *Стрілецька чота — перший тактичний підвідділ піхоти.* Вона вирішає свої бойові завдання вогнем, маневром і рукопашним ударом.

В бою чотовий повинен бачити всю свою чоту і мати зі сотенним зв'язок — зоровий і через зв'язкових.

Чотовий керує чотою голосом, сигналами, умовними знаками (світло для припинення вогню, показники, прапорці, сигналізаційні таблиці, сигнальні свічки, трасувальні набой) і наказами через зв'язкових. Він зобов'язаний постійно стежити за ворогом особисто та за допомогою зорців (спостерігачів).

250. Для означення досягнутого чотою положення чотовий, по кличному сигналі літака, установленому на даний день, зобов'язаний викладати розпізнавальні полотна (запалювати вогнища, застосовувати кольорові дими).

На знак літака „З р о з у м і в“, розпізнавальні полотна негайно стягається.

251. Для забезпечення бойової готовості й упевненого керування чотовий в усіх випадках повинен:

- вислати безпосереднє забезпечення;
- визначити рій для протиповітряної оборони;

- устійнити та втримувати зв'язок зі зверхником і сусідом (зоровий або зв'язковими).

252. Чотовий повинен слідкувати за зужиттям боєприпасів і своєчасно їх поповнювати. Засоблювання чоти боєприпасами переводиться зі сотенного пункту засоблення боєприпасами і з тією метою від роїв висилається підносців. Підносець, доставивши боєприпаси, залишається в рою.

В обороні робиться запаси боєприпасів в окопах і нішах.

2. Стрілецька чота в наступальному бою

253. *Наступальний бій звичайно складається з маршу зближення, наступу, атаки і бою у глибині оборони.*

Чота наступає шириною (на фронті) до 100 м.

254. У марші зближення, при розчленуванні сотні, чотовий висилає зв'язкового до сотенного, визначає зорця (спостерігача) за його сигналами і непомітно провадить чоту в маршовій колонії.

Чота повинна докладно втримувати визначений сотенним напрям.

Якщо напереді немає своїх частин, чотовий зобов'язаний вислати вперед забезпечення.

255. Перед виходом на відкритий терен, звідки ворог може зорити (спостерігати) чоту й обстрілювати артилерійським або далеким вогнем кулеметів і гранатометів, чота розчленовується на рої і швидко посувається від одного укриття до наступного.

Чотовий зобов'язаний постійно розвідувати ворога і терен та слідкувати, щоб марш зближення не припізнювався.

Перед початком наступу чотовий повинен мати відомості про ворога і терен на основі свого власного розвідування (зорення) і від сотенного.

На вихіднім положенні до наступу чота непомітно займає вказаний їй рубіж і окопується. Чотовий виставляє зорця і організує вогонь для відбиття наземного ворога та атакуючих літаків.

256. Одержавши завдання до наступу, чотовий в терені видає підпорядкованим йому ройовим наказ, в якому при подаванні завдання вказує:

- рубіж атаки, непомітні підходи і спосіб посування до нього;

- вогневі рубежі на віддалі 150 — 250 м.

один від одного, а допоміжним засобом — вогневі становища, порядок ведення вогню і посування вперед;

— порядок відбиття протиатак піхоти і танків ворога та його літаків;

— напрям посування своїх танків і місця їх переходу через бойовий лад піхоти;

— шляхи підносу боеприпасів і виносу ранених;

— своє місце і дорогу, якою він буде посуватися.

257. *Якщо є непомітний підхід*, чотовий проводить чоту у дворяді (в колоні по два), щоб можна ближче підійти до ворога, не відкриваючи вогню, і відразу впровадити до бою всі свої вогневі засоби на вогнево-му рубежі.

Якщо немає непомітного підходу, чота розгортається у стрілецьку розстрільну (дивись: рис. 7.) і пересувається до вогневого рубежу, з якого відкриває вогонь.

258. Для розгорнення чоти у розстрільну з колони в напрямі її посування — чотовий дає наказ: „На такий-то предмет (подати, вказати), напрямний рій (подати число рою), чота — В РОЗСТРІЛЬНУ“.

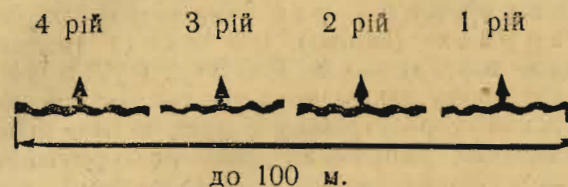

Рис. 7. Стрілецька чота у розстрільний

По наказі чотового напрямний рій знаходиться, в міру звільнювання йому місця, на наказ ройового, розгортається від середини в розстрільну і продовжує посування у вказаному напрямі. Решта роїв вибігає на відповідний відступ на лінію прямого рою і також розгортається у розстрільну за наказом своїх ройових та продовжує посування, рівняючись до прямого рою.

На наказ „Чота — СТІЙ“ розстрільна падає, а бійці пристосовуються до терену.

Розгортання у розстрільну з колони в бік крила проводиться за тим же наказом, але з попереднім поворотом колони в бажаному напрямку (направо, наліво, на якийнебудь предмет).

Для розгорнення чоти у розстрільну на лінії або на якимнебудь рубежі подається наказ:

„На такий-то предмет (вказати), напрямний рій (назвати), чота направо (наліво), по лінії (вздовж рова, дороги) — В РОЗСТРІЛЬНУ“.

По цьому наказі чота діє так, як при розгортанні у розстрільну в русі, з тією різницею, що напрямний рій, розгорнувшись у розстрільну на вказаній йому лінії, пристосовується до терену; те саме робить і решта роїв, вибігши на висоту напрямного рою.

259. При пересуванні розстрільна повинна втримувати вказаний напрям; бійці повинні втримувати зв'язок один з одним і, не очікуючи вказівок, самі пристосовуватися до терену.

Розстрільна посувається кроком, бігом або перебігами. Перебіги переводиться всією чотою, роями, групами або по одному. Можна теж пристосовувати переповзування для переборення відкритих і сильно обстрілюваних теренових відтинків.

Спосіб пересування подає чотовий.

Бійці переносять зброю як кому вигідніше; заряджену зброю забезпечується.

260. Для пересунення цілої розстрільної чоти — чотовий перериває вогонь, указує місце, куди треба пересунутися, і дає наказ: „Забезпечити, на такий-то предмет, на такий-то рубіж,

напрямний такий-то рій, чота — В ПЕРЕД“.

Для пересунення бігом додається слово „бігом“.

Ройовий напрямного рою дає наказ: „На такий-то предмет, на такий-то рубіж, напрямний той-то (назвати бійця), рій — В ПЕРЕД“.

Інші ройові повторюють наказ чотового.

За наказом ройового бійці підриваються та йдуть (біжать), кудю вказано.

261. Для перебігу роями чотовий вказує місце, кудю треба перебігати та чергу перебігу. Ройовий чергового рою перериває у своєму рою вогонь і дає наказ: „На такий-то предмет, на такий-то рубіж, напрямний той-то (назвати бійця), рій бігом — В ПЕРЕД“.

Якщо потрібний пункт, указаний чотовим, не можна досягнути одним перебігом, то ройові можуть затримувати бійців для короткого відлиху в місцях, прийомих до цього, стільки разів, скільки це необхідно.

Рої, що залишаються на місці, підтримують перебіг вогнем, а якщо ті рої, що перебігли, затримуються на новому вогневому рубежі і відкриють вогонь або подадуть умовний знак (сигнал), наступні рої продовжують перебіг.

262. Посування розстрільної назад проводиться тими самими способами, що і вперед, але лише кроком. При цьому, замість наказу „вперед“, подається наказ „назад“. Перед пересуванням чотовий вказує рубіж, на який розстрільна повинна відступити. Після пересування бійці падають лицем до ворога.

263. Зміна напрямку посування розстрільної проводиться за наказом чотового: „Чота, на такий-то предмет, направо (наліво) — БІГОМ“.

По першій частині наказу всі бійці розстрільної повертаються в поданому напрямі, по кінцевому слові наказу — швидко перебігають на нову лінію фронту, держачи рівняння в тому напрямі, в якому саме повернулися.

264. Засоби підтримки чоти (важкі кулемети, протитанкові кріси) наступають від одного вогневого рубежу до наступного, ведучи вогонь з крил чоти. Чотовий подає черговість їх переміщення та ставить завдання на прикриття вогнем наступаючої чоти. Гранатомети розміщуються і ведуть вогонь з-поза стрілецької розстрільної чоти, 50-мм гранатомети не відстають від неї більше, ніж на 200 м.

265. У хвилині виходу на черговий вогневий рубіж двох-трьох роїв — чотовий

201
повинен особисто висунутися вперед і забезпечити вогнем швидке посування тих роїв, що ще залишилися, зосереджуючи вогонь більшої частини своїх вогневих засобів на тих вогневих засобах ворога, що найбільше перешкоджають у посуванні чоти, послідовно придушуючи їх.

Заступник чотового на черговий вогневий рубіж висувається з напрямним роєм.

266. *Попавши під артилерійський або гранатометний вогонь* ворога, чота повинна одним стрибком вперед вийти з-під обстрілу, не відхиляючися від указанного їй напрямку.

267. *Чота повинна вперто посуватися вперед, сполучуючи рух з вогнем;* на пригожому терені, при послабленні вогню ворога і скріпленні свого вогню, особливо артилерії і гранатометів, чотовий повинен без вагання посувати вперед відразу цілу чоту.

В ході наступу чотовий зобов'язаний використувати вогонь сусідів для просування, а на випадок їх затримки допомагати їм вогнем.

268. Зорячи за ворогом, чотовий повинен негайно зголосити сотенному про все помічене; вказати найближчому артилерійському зорцеві, гранатометникам, командирам гармат і протитанкових крісів усі цілі, що

перешкоджують у просуванні і не можна їх знищити вогневими засобами чоти.

Для знищення малих, але важливих цілей, чотовий ставить завдання снайперам (добірним стрільцям).

269. До зосередження роїв на рубежі атаки чотовий на останнім вогневім рубежі зобов'язаний дати роєм завдання до атаки, вказати напрям просування і цілі після захоплення передніх вогневих точок ворога.

Для забезпечення атаки чотовий підтягає до рубежу атаки засоби посилення і доповнює боеприпаси.

270. При підтримці своїх, приділених і допоміжних вогневих засобів, чота повинна, вперто просуваючись вперед, зайняти рубіж атаки якомога ближче до ворога.

271. Як тільки артилерія перенесе вогонь у глибину, чота при вогневій підтримці засобів посилення, зокрема гранатометів, швидко і безстримно просувається вперед до атакованого об'єкту, ведучи вогонь з крісів, автоматів і ручних кулеметів на ходу. Підійшовши до об'єкту атаки на 40—50 м., чота з окликом „С Л А В А „ рвучко кидається вперед, закидуючи ворога гранатами і нищачи стрілами зблизька, багнетом (штиком) і прикладом.

Як лише атакуюча чота увірветься в роз-

міщення ворога, засоби посилення швидко підсуваються до неї.

272. Чота, захопивши передні вогневі точки ворога, швидко просувається вперед до атаки наступних вогневих точок; їх атака підготовляється вогнем і ведеться на крило. Чота не повинна губити даного їй напрямку.

273. У тих випадках, коли наступ проводиться з участю танків, чота при підході танків до рубежу атаки просувається безпосередньо за танками, не відриваючися від них, рішуче й одночасно з ними вривається до становищ ворога і далі діє у тісному зв'язку з танками, нищачи вогнем і багнетом (штиком) піхоту й обслуги протитанкових засобів ворога.

При відставанні танка або вибутті його з ладу чота продовжує своє завдання.

Чотовий зобов'язаний допомагати танкам вогнем усіх своїх вогневих засобів, нищачи протитанкові вогневі засоби й піхоту ворога, що веде боротьбу з танками.

274. **Атака без танків** може починатися за наказом сотенного або курінного одночасно цілою сотнею або куренем.

275. Якщо наступ і атаку чоти супроводить вогонь артилерії і гранатометів, то чотовий зобов'язаний не допускати до відставання чоти від вогневого супроводу, посу-

ваючи чоту якомога ближче за розривами своїх стрілен і гранат.

276. Чотовий зобов'язаний сміливо посуватися вперед навіть тоді, коли затримуються сусіди, атакуючи і нищачи поодинокі вогнища спротиву ворога.

Обхоплювання і удар з крила або тилу — основні способи дій чоти в час бою у глибині оборони ворога.

Рішуче посування вперед — найкраща допомога сусідам.

УСПІШНЕ ПОСУНЕННЯ РОЮ АБО ГРУПКИ БІЙЦІВ ЧОТОВИЙ ПОВИНЕН НЕГАЙНО ПІДТРИМАТИ ВОГНЕМ, ГРАНАТАМИ, А ДАЛІ Й УДАРОМ НА БАГНЕТІ (ШТИКИ) ЦІЛОЮ ЧОТОЮ.

277. *Якщо чотовий викриє незайняті, необстрілювані проміжки* або придавлені вогневі точки ворога, то він зобов'язаний з власної ініціативи негайно пересувати через них чоту вперед, хоча б це часово відхилило його від указаного йому напрямку, і намагатися вийти на крило і тил вогневим точкам ворога, що ще збереглися.

278. *Ворога, що перейшов до контратаки*, чота повинна поразати зосередженим вогнем, нанести йому втрати, зробити заколот, а потім сміливо атакувати, захопити в полон або знищити.

296
Протиатаку ворога з танками чота відбиває вогнем гармат, протитанкових крісів, а також протитанковими гранатами і пляшками з пальною мішаниною. Чота повинна вогнем відгородити піхоту ворога від танків і знищити її сміливою атакою.

При контратаці більших сил ворога чота повинна зайняти вигідний рубіж, закріпитися на ньому й уперто його тримати.

279. *При відступі ворога* чота повинна рвучко його переслідувати, не даючи йому відірватися. Поодинокі вогневі точки, що продовжують спротив, треба атакувати, зголошуючи про них сотенному.

Посуваючися вперед, чотовий повинен обачливо вважати на крила й охороняти їх.

Якщо відступ ворога прийняв безладний характер, то чота повинна рішуче вклинитися в його боюві лади й ударами на крило і тил знищити або захопити ворога.

280. *Якщо атака чоти відбита ворогом*, треба закріпитися на захопленому рубежі, швидко приготуватися до нової атаки, підготувати її вогнем і повторити, вперто добиваючись успіху.

281. *При наступі ніччю, смерком, в диму, в мряці або в заметіль* чотовий одержує завдання опанувати відокремлену вогневу точку та закріпитися на ній.

Необхідне тут попереднє докладне розвідування і поставлення завдань ройовим завидна, а також збереження повної тишини в час посування.

282. Чотовий ставить завдання в терені завидна та вказує:

- напрям посування (звичайно прямолінійне посування по докладно помітному або позначеному напрямі);

- бойовий лад, рубіж атаки та об'єкт атаки (предмет атаки);

- сигнали для повідомлення про виконання завдання;

- черговість закріплення на захопленому рубежі;

- протизаходи для відбиття протиатак ворога.

283. *Марш зближення і наступ* вночі повинні проходити в повній тишині. Чота посувається колоною у дворяді або роями на лінії зі зменшеними відступами. Для підрівняння та зорієнтування робиться короткі затримки. В роях призначається кращих бійців на тих, що замикають рій.

Для безпосереднього забезпечення вперед висилається стежі розшуків, а для зв'язку з ними і сусідами устновлюється умовні сигнали.

При освітленні ракетами або світлометами (прожекторами) чота залягає і, як лише наступить темнота, негайно продовжує наступ.

При артилерійським, гранатометним і кулеметним обстрілі ворогом чота прискорює посування.

Забезпечення ворога треба захопити або знищити багнетом (штиком).

284. *До атаки ніччю* чота посувається розстрільною зі зменшеними відступами в повній тишині. Чотовий — безпосередньо за напрямним роєм.

Вогонь відкривати лише за наказом чотового або сотенного. Чота посувається до ворога якомога ближче й атакує без оклику „СЛАВА“, вирішуючи завдання багнетом (штиком) і гранатою.

В тих випадках, коли наступ проводиться з участю танків, чота посувається безпосередньо за ними.

285. Опанувавши вказану вогневу точку, чота повинна закріпитися на захопленому рубежі; окопатися, розставити свої вогневі засоби і засоби посилення для відбиття протиатак. Чотовий устновляє зв'язок в чоті, зі сотенним і сусідами; висилає забезпечення вперед і набоки, а на розвідування — пари розшуків; для освітлення терену висилає ракетників; в потрібних випадках виставляє наслух; очищує окопи і сховища від бійців і старшин ворога, що ще залишилися.

286. **В лісі** чота посувається „ромбом“ (дивись: рис. 8.). Чотовий посувається в середині чоти.

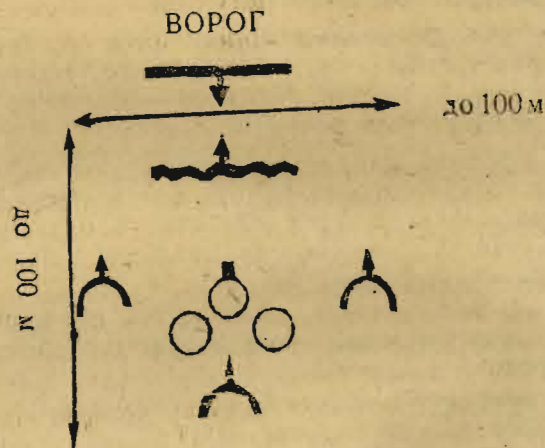

Рис. 8. Бойовий лад стрілецької чоти „ромбом“.

Щоб обминути раження повздожним вогнем ворога, — поперечні дороги, просіки і галявини треба заздалегідь перешукати, і чота на них не затримується. В тих випадках, коли наступ проводиться з участю танків, чота посувається безпосередньо за ними.

Бій в лісі ведеться звичайно на зменшених відступах вогнем, гранатою і багнетом (штиком). Маскуючись галузками, чота скоро й рішуче атакує ворога. Поодиноких бійців ворога, що засіли на деревах, нищать снайпери.

287. **Бій в оселі** (населенім пункті) вирізняється особливою впертістю та несподіванками. Чота може одержати до атаки вулицю або один бік вулиці. До нутра оселі чота повинна посуватись непомітно садами, городами та проломами у стінах, вистерігаючись посування безпосередньо вулицями. Необхідно переглядати кожний дім.

Для знищення вогневих точок і танків ворога до чоти приділюється гармати, гранатомети, протитанкові кріси та використовуються підривні і запалювальні засоби.

Ворога, що засів у домах, чота нищить, закидаючи ручними гранатами і розвалюючи дома вогнем гармат.

Ведучи бій в малій оселі, чота повинна вперто намагатися досягнути її протилежний бік.

288. При наступі **в горах** особливе значення мають обходлювання і обходи.

Артилерія може підтримувати атакуючу піхоту, поки вона підійде до ворога на віддалі 100 — 150 м. Особливо важливо мати підтримку гранатометів.

Чота, атакуючи висоту, повинна охоплювати її з крила. Непомітні підходи дають змогу зблизитися до атакованої вогневої точки на віддаль стрибка в атаку. При атаці необхідна безперервна вогнева підтримка. Гранатомети й кулемети посуваються разом з чотою.

Чота повинна вистерігатися посування не перевіреними перед тим хребтами, видолинами, дорогами і стежками.

В долинах чота діє, як у звичайних умовах, але часто буде примушена переборювати глибокі рови, глиняні і кам'яні будинки і загороди.

Діючи по хребтах, чота веде бій за панівні височини. Вона повинна вміло використовувати мертві простори для охоплювань і обходів.

При зайнятті височини чотовий уважає, щоб голови бійців і кулемети не вирізнялися на тлі неба.

Для опанування височин, вузлин і ущелин — чота, посуваючись непомітними підходами, застосовує охоплювання й обходи. В бою чота широко застосовує гранатомети, а в атаці — ручні гранати.

289. Зимою, в залежності від роду і глибини сніжного покриття, стрілецька чота наступає на лижвах або без них; атакує без лижв.

290

Для успіху дій необхідні: непомітність, ненадійність і рішучість.

Атака починається зі зменшених віддалей.

При глибокій сніжній покривці вогонь 50-мм гранатометів, кулеметів і протитанкових крісів можливий лише зі спеціально пристосованих підстав і саней.

При наступі треба вистерігатися довгих затримок. Основний маневр — охоплення, обхід з крила і тилу на лижвах, використання незайнятих проміжків і придушених районів у бойовому ладі ворога.

На випадок неуспіху чоти, за наказом сотенного, відступає під прикриттям вогневих засобів на раніше підготований рубіж, де повинна бути можливість закріпитися людьми (сховища, землянки, шалаші).

3. Стрілецька чота в обороні

290. *Стрілецька чота займає для оборони район з опірним у ньому пунктом.* Район оборони чоти творить частину району оборони сотні.

Опірний пункт чоти — це відтинки терену з району оборони чоти, втримання якого забезпечує міцність оборони району.

Опірний пункт чоти, що його займають стрілецькі рої та засоби посилення, повинен бути пристосований до кругової оборони, щоб тримати під вогнем усю смугу перед перед-

нім краєм, внутрі району оборони і в тилу, а також зосереджувати вогонь усіх вогневих засобів на крилах і на найнебезпечніших напрямках.

Стрілецька чота зобов'язана вперто обороняти свій опірний пункт при співдії з приділеними і підтримуючими засобами, маючи за завдання не допустити танків ворога прорватися у глибину оборони, а ворожої піхоти не допустити до атаки, знищивши її перед переднім краєм. Невеличкі окремі групи ворога, що прорвалися, чота нищить вогнем і контратаками.

Чота не має права відступати без наказу сотенного.

291. Стрілецька чота може обороняти район на передньому краю або в глибині сотенного оборонного району.

При співдіянні з засобами посилення і сусідами — стрілецька чота спроможна успішно обороняти район до 300 м. завширшки і до 250 м. завглибшки.

292. Вогонь чоти організується так, щоб у смугі 400 м. перед переднім краєм не було непоражуваного простору і щоб ворог не міг спостерігати вогневих засобів у районі оборони чоти.

Чотовий зобов'язаний знати становища гармат, протитанкових крісів, напрям їх вогню, місця артилерійських зірних (спостережних) пунктів і гранатометів у районі своєї чоти і втримувати з ними постійний зв'язок.

293. Чотовий, одержавши наказ сотенного до оборони, повинен:

— визначити спостереження за ворогом у дорученій йому смугі, в напрямі крил і тилу;

— розвідати, разом з ройовими й командирами приділених засобів, район оборони і терен напереді для організації вогню;

— вказати основні й резервні (запасні) становища кожному роеві і приділеним засобам, відтинки й напрями зосередженого вогню;

— подати завдання роям і спеціально визначеним засобам щодо боротьби з танками ворога;

— вказати: де, коли і які перевести оборонні роботи.

Прийнявши рішення, чотовий повинен видати наказ і познайомити ройових і командирів допоміжних засобів зі своїм пляном оборони.

З браку часу чотовий повинен дати завдання кожному роеві в час розвідування.

294. Чотовий у пляні вогню вказує напрями і рубежі зосередженого вогню чоти, сигнали визову і припинення вогню.

Він виготовляє стрілецький шкід чоти, який поміщує на своєму спостережному пункті.

295. Кожному роеві чотовий зобов'язаний подати для обстрілу ясно бачену смугу і додаткові напрями, подавши їх по теренових предметах.

Хребти височин, що на їх протилежних схилах розміщуються вогневі засоби і підходи до них, повинні бути обов'язково обстрілювані криловим вогнем інших вогневих засобів. Важкі кулемети кинджальної дії приміщуються звичайно за закриттями на переднім краю оборони.

Для швидкого виклику гранатометного вогню — підходи і правдоподібні місця скупчення ворога позначаються порядковими числами.

296. Плян оборони чоти охоплює дії чоти в період бою передових частин, в період артилерійської підготовки, в період наступу й атаки ворога, при опануванні ворогом частини району оборони чоти і бій в оточенні.

297. Для забезпечення співдіяння в обороні чотовий повинен:

— знати завдання сусідів і допоміжних засобів (кулеметів, гранатометів, гармат, протитанкових крісів) і подати їм завдання чоти;

— використовувати вогонь важких кулеметів, гранатометів і протитанкових крісів для поразення цілей, недоступних для вогню стрілецьких роїв; прикривати відступ роїв з бою вогнем кулеметів, гранатометів і протитанкових крісів;

— визначувати спільні орієнтири для взаємного цілевказування;

— допомагати сусідові вогнем, коли він веде бій, та при протиатаках.

298. Видавши наказ, чотовий повинен: організувати зірний (спостережний) пункт; установити зв'язок зі сусідом зліва, з найближчим артилерійським зірним (спостережним) пунктом, кулеметним підвідділом, гранатометами і протитанковими крісами; перевірити зв'язок зі сотенним, зі сусідом справа, зі сотенним пунктом засоблення боеприпасами; передати сотенному шкід чоти.

Зірний (спостережний) пункт чотового приміщується в опірному пункті чоти.

299. Окопні роботи в опірному пункті чоти повинні проводитися безперервно від хвилини зайняття чотою району оборони, непомітно перед наземним і повітряним зоренням (спостеріганням).

Маскування проводиться одночасно з копанням окопів.

300. До відкриття свого вогню, а особливо з початком ворожого артилерійсько-

го обстрілу, чота повинна знаходитися в укриттях або схоронищах; на становищі кожного рою і на зірному (спостережному) пункті чотового залишаються зорці (спостерігачі).

Щоб передчасно не виявити організації свого вогню і зберегти чоту перед втратами, чотовий повинен послідовно і непомітно висувати на становища вогневі засоби і бійців, як лише ворог зблизиться на віддаль, яка дозволяє вжити ті чи інші вогневі засоби.

301. З початком наступу ворога ручні кулемети, приділені важкі кулемети, гранатомети і гармати ведуть вогонь із резервних (запасних) становищ. До хвилини підходу ворога до переднього краю на віддаль 400 м. — ручні кулемети й інші вогневі засоби повинні зайняти основні вогневі становища.

Деколи вигідно, при умовах непомітного розміщення чоти, допустити ворога на віддаль 300 м. і ближче та ненадійно сипнути на нього нищівним вогнем усіх засобів.

302. Чота повинна разити піхоту ворога зосередженим вогнем, не дозволяючи їй посуватися вперед та окопуватися.

З початком атаки ворога (без танків) — чота повинна напруженим вогнем нищити піхоту, що атакує перед переднім краєм, і групи ворога, що прориваються у глибину оборони.

102
212

303. При наступі й атаці ворога з танками основну боротьбу з ними ведуть протитанкові кріси і протитанкова артилерія.

Гранатомети, кулемети й автомати повинні нищити і відсікати від танків піхоту ворога.

304. Ворога, що вдерся в оборонний район чоти, чота сміло протиатакує при підтримці вогневих засобів.

Ворога, що прорвався в опірний пункт, треба за всяку ціну стримати вогнем, прибити до землі, захопити або знищити.

Танки ворога, що продісталися до опірного пункту, треба знищити всіма протитанковими засобами і не допустити в глибину оборони.

305. Відбивши атаку, чотовий зобов'язаний: перевірити бойовий стан чоти; відбудувати знищені вогневі точки; якщо потрібно, змінити становища вогневих засобів; поробити заходи, щоб поправити або доповнити мінами проходи в перешкодах, що їх зробив ворог, і бути готовим відбити поновну атаку; доповнити боеприпаси; поробити заходи до виносу ранених і зголосити сотенному про вислід бою, про здобич і втрати.

306. При відступі чотовий повинен указати роєм і допоміжним засобам напрям відступу, посередні рубежі, порядок відступу,

спосіб забезпечення, сигнал початку відступу. Чота повинна відступати, поступнево займаючи пригожі для оборони вогневі рубежі до виходу на визначений рубіж або до включення чоти в колону сотні.

Коли частина роїв і вогневих допоміжних засобів зайняли посередній рубіж і відкрили вогонь, тоді відступає решта роїв і допоміжних засобів.

Відступ можна перевести цілою чотою рівночасно під прикриттям вогню важких кулеметів, артилерії або гранатометів, що діють із глибини.

Чотовий повинен завжди відступити з останнім роєм. Для зайняття першого посереднього рубежу чотовий висилає свого заступника.

При відступі треба винести всіх важко раменних.

307. Для знищення атакуючих літаків ворога чотовий визначає рій і вогневі допоміжні засоби, що не зайняті безпосередньо в боротьбі з наземним ворогом.

308. Успіх оборони чоти в умовах обмеженої проглядності (міт, мряка, дощ, дим) залежить від завчасу підготованого близького вогню кулеметів, крісів, гранатометів, а також від застосування гранат і рукопашного удару.

243
143

Одержавши завдання, чотовий зобов'язаний:

— завидна розвідати шляхи виходу на нічні становища;

— вказати становища і завдання кожному роєві, кулеметові, гранатометові і протитанковому крісові;

— установити й подати сигнали для відкриття і припинення вогню;

— вказати, куди вислати розшуків, наслухів, зорців (спостерігачів), визначити сигнали про появу більших сил ворога.

По зайнятті нічних становищ чотовий зобов'язаний особисто перевірити розставку вогневих засобів і їх підготову вести вогонь; вказати ракетникам місця їх розміщення і перевірити, чи знають вони свої завдання.

309. В обороні лісу чота займає становища перед узліссям або в глибині лісу.

Вогневі засоби розміщуються з розчисленням прострілу узлісь, стежок, доріг, просік, галявин. Вирішальне значення має близький крісово-кулеметний і гранатометний вогонь у сполуді з природними і штучними перешкодами, вогонь снайперів з дерев, раження ручними гранатами і нищення протиатаками неодиноких груп ворога, що продісталися в ліс.

Підчас погоди зробити протипожежні заходи.

310. Завдання чоти *при обороні ріки:*

— не допустити ворога розвідувати ріку і її береги;

— перешкоджувати ворогові підходити до берега, підносити переправні матеріали й засоби, споруджувати переправи;

— нищити ворога вогнем на переправі; малі групки ворога, що переправилися, захоплювати або нищити гранатами і багнетом (штыком), не даючи їм змоги закріпитися і спихаючи їх в ріку; пошкодити переправи і переправні засоби.

Одержавши завдання, чотовий стрілецької чоти повинен докладно пізнати характер берегів і ріки та розмістити вогневі засоби так, щоб провадити вогонь вздовж ріки і зосереджувати його в місцях найбільше пригожих для переправи ворога. Глибина чотового опірного пункту зменшується.

Поодинокі групки ворога, що появляються на протилежному березі, нищаться вогнем з резервних (запасних) становищ.

Своєчасність протиатак має особливо важливе значення, ти то навіть роті повинні переходити до протиатаки на поодинокі групки ворога, що переправився.

311. *При обороні оселі* (населеного пункту) чоті доручається оборону відокремле-

ного великого будинку або групи невеликих забудовань і проміжків поміж ними.

При обороні будівель використовується підвали, льохи, партерові приміщення й горіща. Стіни і стелі скріплюються колодами (бальками) з присипуванням землею, мішками з землею, цеглою. В дахах, стінах і фундаменти робиться стрільниці і зірні (спостережні) отвори, зміцнені мішками зі землею і цеглою, а над вогневими становищами робиться дашки і прислони.

У приміщеннях, що не мають підвалів, робиться бліндажі і сховища, викопані під долівкою в землі, з виходами, що провадять назовні будинку. В час морозів зайняті приміщення ogrівати.

Кожна будівля являється опірним пунктом. Вона повинна бути пристосована до кругової оборони та зв'язана загальною системою вогню і ровами зв'язку з іншими пунктами.

Ворога, що скрився при стінах бороненого будинку, закидати гранатами і нищити вогнем.

Для охорони перед артилерійським вогнем і вогнем летунства використовувати підвальні приміщення та льохи інших кам'яних будинків.

Чота засоблюється більшою кількістю боєприпасів, особливо ручних гранат.

Для зв'язку, доставки боеприпасів і виносу ранених використовуються тильні двері і вікна, запасні виходи, улаштовані під задніми стінами, і проломи в стінах.

При обороні дерев'яних будівель застосовувати протипожежні заходи.

Оборонювані будинки чота повинна вперто і довгий час втримувати та не залишати без наказу старшого в оселі командира.

312. *При обороні замою*, особливо в час сильних морозів, чота повинна стримати ворога вогнем і змусити його залягти на відкритому полі.

Особливе значення мають кругова оборона осель, забезпечення проміжків і стиків уночі та маскувannya опірною пункту.

Пересування переводиться зі заходами маскувannya (маскувальні одяги або непо-мітно за сніжною стіною, валом).

Застосовується всі заходи для огрівання.

313. *В горах* чота може обороняти поодинокі вершини. На топографічному хребті не розміщуватися.

При різній висоті становить вогонь прогадється не лише через проміжки, але й почерез передні вогневі точки (кількома прошарками, поверхами).

215
Підступи до опірною пункту і виходи з них прострілюється перехресним вогнем, а мертві простори (поля) й укриття — вогнем гранатометів. Чотовий повинен визначити зорців за підходами на крилах і в тилу та організувати вогневий зв'язок зі сусідами.

4. Стрілецька чота на розвідуванні

314. *Чота веде розвідування* на віддалі від лінії забезпечень своїх військ: вдень — до 3 км., вночі — до 2 км.

Чота, вислана на розвідування, може бути скріплена важкими кулеметами, 50-мм гранатометами, протитанковими крісами, 45-мм гарматами, саперами і хеміками.

Чоті для зв'язку можна приділити кінних розвідувачів, наколесників (роверистів), мотоциклістів, радіостанцію.

315. *Чотовий, одержавши завдання*, перед відходом на розвідування зобов'язаний: пізнати з мапи терен, шляхи посування і повороту; намітити вихідний пункт чоти, порядок посування, сигнали для зв'язку зі стежами і розшуками; особисто перевірити готовість чоти, впевнитися, чи відібрані документи, листи і записки від бійців і чи передані бунчужному сотні.

На вихідному пункті чотовий повинен вислати безпосереднє забезпечення,

зорієнтувати ройових у терені і на мапі, видати наказ і подати кличку.

316. Розвідування чотовий повинен вести особисто.

Для перешукання терену та свого забезпечення і забезпечення ядра чотовий зобов'язаний вислати вперед стежу на віддаль до 600 м. (ніччю до 100 м.) і розшуків на одне або обидва крила і в тил.

Решта бійців, що не визначені на забезпечення, творять ядро чоти.

317. Допоміжні вогневі засоби посуваються звичайно в ядрі чоти.

Чотовий посувається на чолі ядра чоти, маючи при собі зорця (спостерігача) і зв'язкових.

Командири приділених підвідділів перебувають при командирі чоти.

318. Чота повинна не лише розвідувати, але й не дати ворогові можливості розвідувати наші війська. Тому чота захоплює в полон або нищить усіх зустрічних поодиноких людей і малі групи ворога.

319. Чота, коли це необхідне для виконання завдання, повинна сміливо й несподівано нападати на ворога, навіть чисельнішого, діючи із засідок або наскоком. Виконавши завдання (захоплення полонених, знищення штабу, вузла зв'язку), чота швидко відходить, не встряваючи в затяжний бій.

При організуванні наскоків і засідок чотовий повинен прикривати свої крила і тил та забезпечувати можливість швидкого відірвання від ворога.

З розвідування чота вертається завжди іншою дорогою.

В інших випадках чотовий поступає згідно з приписами розділу „Стрілецький рій на розвідуванні“ (Бойовий правильник піхоти, III — VII, стор. 65—73).

5. Стрілецька чота на бойовому забезпеченні

320. На бойове забезпечення від куреня в обороні визначається стрілецьку чоту, зміцнену важкими кулеметами, протитанковими крісами, 50-мм гранатометами, а деколи окремими 45-мм гарматами. Її завдання — попередити несподіваний напад наземного ворога на передній край оборонної смуги та захопити в полон або знищити несподіваним вогнем малі групи ворога, що намагаються продістатися до переднього краю.

321. Чоті на бойовому забезпеченні в обороні призначається рубіж 1 — 2 км спереду переднього краю. Чотовий повинен організувати зорення (спостерігання) і вогонь на ширині до 2 км, перехоплюючи найважливіші напрями. Чота займає опірний пункт, який

є у взаємному вогневому зв'язку з опірними пунктами сусідніх чот і прикритий перешкодами. Чота повинна бути підтримана гранатометним і артилерійським вогнем з головної смуги оборони.

322. Чотовий, одержавши наказ і вказівки про шляхи просування і відступу та познайомившись за мапою з тереном, намічує непомітний шлях просування і становища для роїв. Вияснивши підпорядкованим командирам завдання, він непомітно виводить чоту на визначений рубіж, виставляє безпосереднє забезпечення, організує зорення (спостереження) від чола і на крилах, вказує становища для роїв і приділених засобів посилення (по змозі за танконедоступними перешкодами), видає наказ і дає вказівки про проведення окопних робіт.

Разом з чотовим знаходяться артилерійські зорці. Провіривши готовість чоти на найважливішому напрямі, чотовий виготовляє шкіц у двох примірниках і один з них передає командирові куреня.

323. При наступі значних сил ворога чота зобов'язана вперто боронитися, завдаючи ворогові втрати, та примушувати його розгортати значні сили і вогневі засоби.

Чота відступає лише за наказом.

6. Стрілецька чота на маршовому забезпеченні

324. Стрілецька чота може бути призначена на переднє (чолове, головне), бічне і заднє (тилове) маршове забезпечення. Звичайно скріплюється її важкими кулеметами, гранатометами, гарматами, протитанковими крісами, саперами і хеміками.

325. Завдання маршового забезпечення:

— забезпечувати охоронювані війська від несподіваного нападу наземного ворога і захоплювати або нищити його розвідувачів;

— забезпечувати охоронюваним військам найдогідніші умовини для переходу в бойовий лад захопленням пригожих рубежів і розвідуванням непомітних підходів;

— своєчасно зголошувати командирові, що його вислав, про загрозову небезпеку і зустрічні перешкоди;

— поправляти незначні пошкодження допіг і мостів.

326. Переднє і заднє маршове забезпечення висувається від охоронюваних військ удень на віддаль 1 — 2 км.

Бічне маршове забезпечення просувається нарівні головної охоронюваної колони у від-

далі 1 — 2 км, посуваючись дорогами і навпростець.

Ніччю маршове забезпечення висилається на віддаль 600 м. від охоронюваної колони. Перед світанком приймається нормальні віддалі.

327. Переднє маршове забезпечення висилає звичайно чоло переднього маршового забезпечення і бічні розшуки; бічне маршове забезпечення висилає передні і задні розшуки та чоло бічного забезпечення назовні; заднє маршове забезпечення висилає бічні розшуки і чоло заднього забезпечення.

Чола повинні посуватися від (переднього, бічного і заднього) відділу забезпечення і одне від одного у зоровій віддалі: вдень і на середньопересіченому терені до 600 м., на пересіченому й закритому терені — до 390 м., вночі (підчас мряки, куряви) і в густому лісі — до 100 м.

328. Одержавши наказ, чотовий призначеної на маршове забезпечення чоти, зобов'язаний:

— вивчити з мапи дорогу посування маршового забезпечення і колони головних сил; відмітити догідні для бою рубежі, що їх треба зайняти раніше від ворога; вишукати танконедоступні райони, природні перешкоди і вузьини, на яких ворог може затримати

108.
218

посування колони, місця, пригожі до нападу летунства ворога; намітити непомітні підходи і теренові предмети, для перешукування яких треба визначити додаткових розшуків;

— устійнити кількість, силу, склад і напрям посування безпосередніх забезпечень (чола, стеж і розшуків);

— запевнити якнайбільшу готовість маршового забезпечення відбивати вогнем напади летунства, танків і піхоти ворога; один із стрільцьких роїв призначається черговим (службовим) для стрільняння по знижених літаках ворога;

— зорганізувати зв'язок внутрі забезпечення, зі сусідами і зверхником.

329. Чотовий, відповідно до кількості безпосередніх забезпечень, визначає зорців, що приймають від них сигнали і зорять на боки; справджує зв'язок, зголошує про готовість і у визначений час вирушає з чотою у визначеному напрямі. Чотовий посувається спереду переднього відділу маршового забезпечення.

330. Пошкоджені шляхові споруди і підозрілі щодо замінування відтинки дороги обслідують сапери. Заражені відтинки дороги просліджують хеміки.

Незначні пошкодження шляхових споруд поправляють сапери маршового забезпечення.

ня, а при значних пошкодженнях маршове забезпечення зобов'язане винайти обходи і поставити живого маяка (бійця).

Живого маяка, що його поставила стежа, змінює боець з ядра. Змінений боець долучується до ядра маршового забезпечення і підчас відпочинку доганяє свій підвідділ.

331. Підчас посування чотовий зобов'язаний суворо втримувати подану йому віддаль від головного відділу маршового забезпечення, по вимушених затримках негайно вирівнювати цю віддаль, а на короткі відпочинки затримуватися в місцях, закритих перед повітряним зоренням і, по змозі, танконедоступних.

Поодиноких людей і малі групки ворога маршове забезпечення захоплює в полон або нищить.

Знижені (бриючі) літаки відбивається сальвовим вогнем чергового (службового) рою.

332. *На довгий відпочинок* маршове забезпечення затримується по досягненні визначеного пункту або на спеціальне розпорядження командира колони, займаючи найближчий танконедоступний район, і діє, як забезпечення постом (застава), будучи в повній бойовій готовості.

333. Чотовий, виявивши ворога в марші, зобов'язаний випередити його у відкритті

вогню і заподіяти йому втрати, змусити розгорнутися і діяти у не вигідних умовах.

Ведучи бій з ворогом, чотовий повинен устійнити його силу і склад. Про зустріч з ворогом негайно зголосити або подати сигнал зверхникові.

Маршове забезпечення розгортає звичайно всі стрілецькі рої зі самого початку бою, щоб одержати якнайбільшу вогневу силу.

334. Нанісши поразку зустрічній групі ворога або ствердивши її відступ, чота негайно продовжує посування. Чотовий зголошує про це командирові охоронюваної колони.

335. Чоту, вислану від колони головних сил на непорушне (стале) бічне забезпечення, скріплюється вогневими засобами; вона повинна зайняти вигідний для оборони пункт на поданому їй напрямі, організувати вогонь, зорення й окопатися.

На випадок наступу ворога — чотовий повинен вдержувати свої становища так довго, поки охоронювана колона не пройде того напрямку, що його прикриває чота.

Про наступ ворога чотовий негайно зголошує командирові, що його вислав.

336. Стрілецька чота, що творить задне маршове забезпечення при відступальному марші, повинна боєм вперто стримувати ворога, що навідає, поки охоронювана колона не відірветься на необхідну

віддаль. Чота повинна разити ворога вогнем з поступнево займаних догідних становищ, приневолюючи його розгорнутися.

337. Командир заднього маршового забезпечення, з наказу старшого командира, зобов'язаний переводити пошкодження або нищення мостів і доріг по дорозі відступу, щоб стримати ворога, який нас переслідує. При цьому він повинен давати допомогу приділеним йому саперам.

338. Заднє маршове забезпечення, при розбудованій сітці доріг і наскрізь доступному терені, висилає в напрямі ворога стежу і розшуків, перехоплюючи найближчі шляхи.

При наявності лише одної дороги і на важко доступному терені заднє маршове забезпечення прикривається чолом заднього забезпечення.

7. Стрілецька чота на забезпеченні постою

339. Стрілецьку чоту на забезпеченні постою призначається на заставу від забезпечуючого відділу (сотні) або на самостійну (скріплену) заставу, що її висилає полк (курінь).

Завдання застави:

— не допускати розвідувачів ворога до військ, що відпочивають;

— забезпечувати війська, що відпочивають, від несподіваного обстрілу вогнем ку-

116
22
леметів і гранатометів, перед нападом танків, бронеавт і змоторизованої піхоти ворога;

— при наступі значних сил ворога затримати їх боєм на раніше підготовленому рубежі, поки розгорнуться власні охоронювані війська;

— попередити сигналом охоронювані війська про появу летунства ворога.

340. Застава одержує смугу охорони до півтора км завширшки на віддалі від відпочиваючих військ до 4 км.

Заставу звичайно зміцнюється важкими кулеметами, гранатометами, гарматами, протитанковими крісами, саперами, хеміками та повинна її підтримувати артилерія з району розміщення охоронюваних військ.

Застава висувається у район забезпечень — звичайно під прикриттям маршового забезпечення, що затрималося, або під прикриттям розвідування — і обладнує до оборони опірний пункт, прикриваючи його протитанковими мінами й іншими звичайними перешкодами.

Командант застави підпорядкований командирові, що вислав заставу.

341. *Застава виставляє не більше, як дві чати.*

Якщо у проміжках поміж двома сусідніми чатами теренові предмети перешкоджують у зоренні й обстрілі, командант застави зо-

бов'язаний виставити там наслух і пильнувати проміжку стежами.

342. Командант застави, одержавши наказ, під охороною розшуків (стеж) непомітно висуває заставу на визначений район. Залишивши заставу в укритті та виставивши зорців і безпосереднє забезпечення, командант застави вияснює чоті і приділеним підвідділам завдання застави. Після цього командант застави з ройовими і командирами приділених підвідділів переводить розпізнання району.

Намітивши місця розположення чат, наслухів, шляхи стеж і межі району оборони застави, командант застави ставить завдання, вказуючи:

- які частини знаходяться напереді та в якому напрямі очікується їх відходу;
- становища чат і застави, вогневі завдання і смуги зорення;
- непомітні підходи, де будуть виставлені наслухи;
- кличка і кому треба подавати—відклик;
- сигнали для зв'язку поміж чатами і заставою, для виклику команданта застави, конвою із застави, для відступу чат;
- заходи на ніч і на випадок, як ворог пускатиме дими;
- час готовости.

343. Видавши наказ, командант застави повинен виставити польову стійку для безпосереднього забезпечення застави і зорення за чатами та зробити бойовий поділ застави.

Чати і наслухи командант застави зобов'язаний виставити особисто.

Примістивши заставу в укритті, він дає вказівки щодо копання окопів, маскування і черговости відпочинку.

На заставі зброя залишається при бійцях, а наплечники скидається; половина бійців відпочиває, не скидаючи виряду.

Для перешуку терену і зв'язку зі сусідньою заставою (зліва) — командант застави визначає необхідну кількість парних розшуків (стеж) та подає їм дорогу посування.

Командант застави зобов'язаний втримувати на заставі постійну готовість до бою і мати ясно розпрацьований план оборони.

344. При поспішнім організуванні забезпечення постою — командант застави ставить завдання і дає всі вказівки з пригожого для зорення пункту, а потім обходом перевірює розташування застави.

Якщо забезпечення постою виставляється н і ч ч ю, командант застави зобов'язаний вдосвіта обійти лінію забезпечень і зробити необхідні зміни.

345. *Вночі, підчас мряки, заметілі* необхідно збільшувати сторожкість, вистав-

ляти додаткові настуки, частіше висилати стежі і завчасу пригодовляти вогневі засоби для ведення вогню в умовах обмеженої видності.

346. Польову стійку для безпосереднього забезпечення ядра застави — необхідно виставляти на віддалі зв'язку голосом, замасковану в пункті, з якого виїжджає чата. Склад стійки повинен запевнювати постійне зорення за кожною чатою.

Парні розшуки (стежі) для перешуку терену і зв'язку зі сусідніми заставами визначаються із ядра застави.

На стежі не призначаються націлювачів важких кулеметів, гармашів, обслуги гранатометів і протитанкових крісів.

Стежі повинні перевіряти терен до півтора км перед чатами і діяти постійно: як перша зміна вертається, то друга виходить. Вони виконують службу, як розвідчі стежі.

Дійшовши до сусідньої застави, старший розшук зобов'язаний зголосити її командантові про все замічене під час дороги, одержати необхідні відомості, після чого вернутися до своєї застави, зголосити про здобуті й одержані відомості та про все помічене.

347. Затриманих поодиноких бійців своєї частини командант застави повинен особисто розпитати, дозволити їм посуватися далі або

під конвоем вислати їх до того командира, що вислав заставу.

Перебіжчиків, полонених і затриманих цивільних осіб відсилати під конвоем до того командира, що вислав заставу.

348. *При наступі значних сил ворога* — чати, за наказом команданта застави, відступають до опірного пункту застави. Застава вперто втримує свій опірний пункт. Вона може відступити лише за наказом того командира, що її вислав.

349. *При заміні забезпечення постю маршовим забезпеченням* усі підвідділи забезпечення залишаються на місцях до переходу маршового забезпечення через лінію чат, після того застava долучується до свого підвідділу на визначеному пункті.

Якщо в район застави висилається стійку протиповітряного зорення, то командант застави приміщує її при ядрі застави.

350. Командант застави несе повну відповідальність за збереження постійної сторожкості і правильного виконання служби всіма підвідділами застави, за постійну бойову готовість, своєчасне попередження охоронюваних військ про появу наземного і повітряного ворога та за вперту оборону свого опірного пункту.

42
22

IX. ЧОТА АВТОМАТНИКІВ

1. Загальне положення

351. Чота автоматників веде боротьбу, діючи у складі сотні автоматників або самостійно, в тісному зв'язку зі стрілецькими підвідділами або окремо від них. В окремих випадках чоту автоматників можна приділювати стрілецьким підвідділам.

352. Чота автоматників, з правила, веде бій на широкому фронті, застосовуючи обхоплювання і обходи з крил і тилу ворога, проникаючи в його бойові лади. Чота діє звичайно роями і групами (по три-чотири автоматники).

353. Чотовий ставить завдання чоті, подає плян діяння і керує чотою за допомогою сигналів, знаків і зв'язкових.

354. Чотовий повинен постійно старатися про те, щоб у чоті був задовільний запас боєприпасів.

2. Чота автоматників у наступальному бою

355. Для розвідування переднього краю оборони ворога боєм чота автоматників наступає на широкому фронті при підтримці вогню артилерії і гранатометів.

Зустрівши вогневий опір ворога, чота автоматників вишукує слабо боронені відтинки і негайно просувається через них, атакує вогневі точки ворога з крил і тилу та виявляє систему його вогню.

Про висліди розвідування чотовий зголошує командирові, що його вислав.

356. У наступі чота автоматників посувається у передових розстрільних. Перед наступом з вихідного положення чота розсіпається в рідку розстрільну або розчленується на групи (по три-чотири автоматники), а потім наступає у бойовому ладі стрілецького підвідділу на крилах або в проміжках. Підійшовши до оборони ворога на 500 м., чота відкриває зосереджений вогонь по його вогневих засобах, розташованих на передньому краю.

Викривши слабо боронені відтинки оборони, чотовий негайно висуває туди групи і рої, щоб, проникнувши в оборону, напасти з крила або тилу на вогневі засоби ворога, що

перешкоджують в атаці стрілецьких підвідділів.

357. Коли стрілецькі підвідділи заволодіють переднім краєм оборони ворога, чота автоматників сміливо висувається вперед, допомагаючи їм заволодіти наступними вогневими точками.

Чота автоматників нищить підходячі резерви, командні і зірні пункти, вузли зв'язку, артилерійські і гранатометні обслуги та транспортні засоби ворога.

358. *Наступаючи ніччю*, чота автоматників, щоб забезпечити атаку стрілецьких підвідділів, непомітно проникає по через передній край оборони ворога, несподівано захоплює частину його становищ і втримує їх до атаки стрілецьких підвідділів.

Перед наступом чотовий спільно з ройовими докладно розвідують передній край оборони ворога.

Наступаючи ніччю, чота посувається розстрільною зі скороченими відступами і віддалями.

Попереду і на крилах посуваються пари розшуків.

359. Діючи в складі танкової висадки, підвідділи чоти автоматників — до часу висадки в тилу ворога — охороняють танки перед ворожими вигишувачами танків.

Висадившись в тилу ворога, чота разом з

224 449
танками захоплює вогневі точки, відтинає ворогові дороги відступу, нападає на командні пункти, вогневі становища, артилерію і гранатомети, на кінну і механічну тягу, на вузли зв'язку і тили.

Завдання чоти автоматників у танковій висадці, плян дій і сигнали для зв'язку подає командир висадки.

360. Перед всіданням на танки чотовий зобов'язаний:

- познайомити ройових зі завданнями чоти і пляном дій, поставити завдання роям;
- визначити сигнали для зв'язку внутрі чоти;

- визначити спільний збірний пункт у глибині оборони ворога.

361. Для дій на відкритому крилі ворога або на його стиках чотовий автоматників, одержавши бойове завдання, зобов'язаний розвідати терен і ворога на вказаному напрямі, вибрати шлях просування і — у хвилині атаки стрілецьких підвідділів або безпосередньо перед їх атакою — несподівано напасти вогнем на ворога і посуватися на його тил.

3. Чота автоматників в оборонному бою

362. *Для зірвання і відбиття* атаки ворога — чота автоматників у хвилині, коли вогонь артилерії ворога перенесеться у

глибину, швидко й непомітно висувається з укриття на передній край і займає раніше намічені становища.

При переході ворога до атаки чота зустрічає його нищівним вогнем.

363. Для знищення ворога, що продістався у глибину нашої оборони, чота автоматників зі стрілецькими підвідділами несподівано протиатакує ворога вогнем з крила і тилу.

364. Для забезпечення стику поміж стрілецькими підвідділами — чота автоматників приміщується на стику розосереджено, роями і групами, на віддалях і відступах 100—150 м., організує перехресний вогонь і нищить ворога при його наступі.

Кожний рій або групка автоматників одержує самостійне завдання.

Якщо ворогові вдасться продістатися на стик, чотовий негайно повідомляє про це командира куреня і сусідів. Чота вперто втримує свої становища, затримує ворога вогнем, не допускаючи проникання нових його груп.

365. При відступі стрілецьких підвідділів із бою чота автоматників може одержати завдання прикрити їх відступ. Чота діє, як у маневровій обороні, стримуючи ворога вогнем з поступнево займаних рубежів і застосовуючи несподівані напади зі засідок.

X. КУЛЕМЕТНА ЧОТА

1. Загальне положення

366. Чотовий кулеметної чоти зобов'язаний завжди знати завдання стрілецького підвідділу, до якого чота приділена або який вона підтримує, та мати постійний тісний зв'язок з його командиром (особисті зустрічі, через посланців і сигнали).

367. Одержавши завдання, чотовий кулеметної чоти проводить вогневе розвідування, вибирає місця для свого зірного пункту, вогневих становищ (основних і резервних) і підвод (тачанок), а також непомітні шляхи зв'язку поміж ними.

368. Для забезпечення співдіяння необхідні:

Внутрі кулеметної чоти:

- взаємна вогнева підтримка роїв;
- допомога один одному боеприпасами і всім необхідним.

Поміж кулеметною чотою і стрілецькими підвідділами:

- знання бойових завдань стрілецьких підвідділів;
- користування спільними орієнтирами і

застосовування тих самих способів вказування цілей;

— втримування постійного зв'язку зі стрілецькими підвідділами і постійне зорення за їх діями.

Поміж кулеметною чотою і артилерією:

— взаємне знання завдань;

— користування спільними орієнтирами і застосовування тих самих способів вказування цілей;

— охорона артилерійських підвідділів у критичних хвилинах бою.

Поміж кулеметною чотою і танками:

— знання завдань і бойового напрямку танків;

— постійне зорення за просуванням і діями танків, подавання їм вогневої підтримки раженням обслуг протитанкових засобів;

— користування спільними умовними знаками (сигналами) для взаємного вказування цілей.

Поміж кулеметною чотою і сусідніми вогневими засобами піхоти: — взаємне знання завдань та подавання допомоги в критичні хвилини бою.

369. Кулеметна чота діє в бою з одного вогневого становища або розосереджено — ролями.

Чотовий кулеметної чоти керує чотою

226
НБ

наказами, сигналами, умовними знаками (свисток для припинення вогню, показники, прапорці, сигнальні таблиці, трасувальні набой) і через зв'язкових.

Для зміни становищ видається наказ: „Чота переходить туди-то, напрямний рій такий-то, такий-то рій (рої) — ВПЕРЕД“.

370. Засоблення кулеметної чоти боеприпасами відбувається зі сотенного пункту бойового постачання.

2. Кулеметна чота в наступальному й зустрічному боях

371. *В час маршу зближення* кулеметна чота, докладно пристосовуючись до терену, посувається з кулеметами на двоколках (підводах, в'юках) до тієї хвилини, поки дозволяє терен і вогонь ворога.

372. *До початку наступу*, одержавши бойове завдання, чотовий кулеметної чоти швидко переводить вогневе розвідування, ставить чоті завдання; рої непомітно займають вогневе становище на вихідному положенні до наступу і негайно копають кулеметні окопи й щілини.

Кулеметна чота повинна бути готова відкрити вогонь перед початком наступу стрілецьких підвідділів.

Підготовивши дані для стріляння, чотовий зголошує командирові підвідділу, до якого чота приділена (або який чота підтримує), про готовість відкрити вогонь.

373. *В час наступу*, в міру посування стрілецьких підвідділів, кулеметна чота пересувається вперед разом з їх бойовими ладами і перед ними на раніше розвідані становища.

Основне завдання кулеметної чоти — упевнено підтримувати стрілецькі підвідділи дійсним вогнем.

Зміну становищ переводиться у найдогіднішій хвилині перескоками (перейздами) по одному кулеметові або по два.

374. Вогневі становища чотовий вибирає так, щоб мати спромогу вести вогонь спереду, у проміжки (відступи) або з-поза крил стрілецьких підвідділів.

Для стріляння з-поза крила кулемети можна висувати на відтинки сусідніх підвідділів.

Вогневих становищ не вибирати побіч добре помітних теренових предметів і на рубежах, що вирізняються.

На вогневому становищі кулемети розміщується у відступах 20 — 30 м.

375. При розосередженні чоти на рої — чотовий перебуває при одному з кулеметних роїв або при командирові стрілецького під-

відділу, до якого приділений, і дбає про безперерйне засоблювання кулеметів набоями. Чотовий повинен бути завжди готовий взяти командування чотою у свої руки.

376. Кулеметна чота, розміщена на одному вогневому становищі, веде вогонь під безпосереднім керуванням чотового.

Цілі вказує командир стрілецького підвідділу або їх вибирає чотовий кулеметної чоти самостійно. В першу чергу разиться цілі, що перешкоджають у посуванні піхоти і танків.

По важливих цілях чотовий зосереджує вогонь цілої чоти.

377. Кулеметна чота прикриває скупчування стрілецьких підвідділів на рубежі атаки, разячи вогневі засоби ворога, що перешкоджають у посуванні, а до початку атаки займає становище, з якого можна успішно підтримувати вогнем атаку танків і стрілецьких підвідділів. До того часу чота повнотою засоблюється боеприпасами, мастилами, водою і всім необхідним.

378. При переході стрілецьких підвідділів до атаки — кулеметна чота всю силу свого вогню зосереджує на ті вогневі засоби ворога, що ведуть вогонь на крила, або на ті, що їх ново виявлено, а при атаці з танками — також і на протитанкові вогневі засоби.

Як тільки стрілецькі підвідділи і танки

увірвуться до становищ ворога, кулеметна чота негайно висувається у захоплений район, нищить вогневі засоби ворога, що перешкоджають розвиткові атаки, та відбиває протиатаки.

379. Підчас бою в середині оборонної смуги ворога — кулеметна чота повинна сміливо посуватися вперед, допомагаючи стрілецьким підвідділам і танкам перемагати оборону ворога.

380. Якщо наша атака відбита, кулеметна чота прикриває відступ стрілецьких підвідділів, підготовляє і забезпечує їх поновну атаку, не зважаючи на втрати.

381. Кулеметна чота, приділена до маршового забезпечення, зобов'язана випередити ворога при відкритті вогню і прикрити розгортання, наступ і атаку маршового забезпечення або втримати ним захоплений рубіж.

Для того кулеметна чота, за наказом команданта маршового забезпечення або з власного почину, швидко висувається вперед і, зайнявши становище, відкриває вогонь. Вогонь ведеться, з правила, з відкритих замаскованих становищ.

При відступі ворога кулеметна чота, сміливо посуваючись з піхотою вперед, своїм вогнем не дає ворогові закріпитися.

382. *Ніччю* марш зближення і наступ переводиться під прикриттям безпосереднього забезпечення. Втримується належний зв'язок зі стрілецькими підвідділами і в середині чоти.

По захопленні становищ ворога кулеметна чота негайно висувається до стрілецьких підвідділів і готується відбивати протиатаки ворога.

383. *В лісі* кулеметна чота діє розосереджено роями, посуваючись у бойових ладах стрілецьких підвідділів і ведучи вогонь з коротких віддалей вздовж просік, по узліссі, галявинах і дорогах.

384. *В бою за оселю* (населений пункт), по захопленні її краю, кулеметні рої придушують вогневі точки ворога, приміщені в домах, будівлях (вогнем по вікнах і стрільницях), в окопах; не допускають посуватися вулицями і майданами; відсікають своїм вогнем відтинки оборони ворога і відбивають протиатаки.

385. *В горах* і на горбкуватому терені при наступі — широко застосовується стрільня понад голови власних військ.

3. Кулеметна чота в обороні

386. Свої завдання в обороні чота виконує з відкритих замаскованих становищ, вибраних у такій віддалі від окопів стрілецьких

підвідділів, щоб виминути рівночасне раження артилерією і гранатометами ворога та щоб запевнити собі найбільш дійсний криловий і скісний вогонь.

Протитанкові та протипіхотні перешкоди, що є перед фронтом чоти, треба обстрілювати криловим і скісним вогнем важких кулеметів.

387. Кулеметна чота підтримує бойові забезпечення, ведучи вогонь із резервного становища на передньому краю або перед ним, а по виконанні завдання переходить на основне становище.

У складі скріпленого бойового забезпечення кулеметна чота діє, як в обороні.

388. Чотовий кулеметної чоти, одержавши завдання оборони та організувавши зорення, переводить розвідування району оборони стрілецького підвідділу і терену, що лежить спереду, вказує ройовим орієнтири, вогневі становища (основні і резервні), подає числа цілей і установлює зв'язок з командиром стрілецького підвідділу.

На вогневому становищі переводиться окопні роботи і завчасу робиться (у нішах) запас набоїв і всього необхідного для довготривалого бою.

389. Коли ворог атакує передній край, кулеметна чота зосереджує вогонь на атакуючу піхоту ворога. Якщо потрібно, чото-

вий переміщує поодинокі кулемети так, щоб ціла чота брала участь у відбиванні атаки.

Знищивши одну ціль, чотовий переносить вогонь усіх кулеметів на іншу, не даючи ворогові змоги піднятися до атаки.

390. При атаці ворога з танками кулеметна чота відсікає піхоту ворога від танків і нищить танкові висадки.

391. При вклиненні ворога в опірний пункт чота нищить його вогнем на крило і тил.

Кулеметна чота зобов'язана вперто триматися в оточенні до тієї пори, поки ворог не буде проти такою відкинений назад.

Проти атаки стрілецьких підвідділів кулеметна чота зобов'язана негайно підтримати вогнем.

392. Для ведення кинджального і крилового загороджувального вогню кулеметна чота розміщується роями на передньому краю і в глибині оборони, за протитанковими перешкодами. Рої діють самостійно. Чотовий ставить завдання кожному роеві, вказуючи в терені вогневе становище, напрям стрільня, порядок відкриття вогню і перевіряє готовість кулеметів.

393. Для ведення фронтального загороджувального і зосередженого вогню по далеких підходах до переднього краю — кулеметна чота може приміщуватися на

одному вогневому становищі в глибині оборони. Для кращого маскування чота може розосередитися роями, але керування вогнем залишається в руках чотового.

394. *При відступі* стрілецьких підвідділів кулеметна чота, не зважаючи на втрати, зосереджує вогонь по ворогові, що атакує, і вперто тримається, якщо треба, жертвуючи собою.

395. *В обороні нічю* кулеметна чота займає резервні нічні становища. Чотовий кулеметної чоти завідна вказує ройовим вогневі становища, дає вказівки щодо підготовки кулеметів до стріляння в умовах ночі, про час і порядок висунення на нічні становища, визначає напрям і рубежі обстрілу, підготовляє дані для стріляння.

396. *Обороняючися в лісі*, кулеметна чота діє, з правила, по кулеметно, обстрілюючи повздовжним вогнем загородження, просіки і дороги, а криловим вогнем узлісся і галявини перед переднім краєм і в глибині оборони.

397. *При обороні оселі* (населеного пункту) кулеметну чоту використовується для повздовжного обстрілу підходів до опірного пункту, краю села, вулиць і майданів. Кулемети уставляється в домах, за огорожами, тинами, в підвалах, півпідвалах, на партері, на горищах, на дзвіницях.

Крила і тил кулеметної чоти належно прикривається вогнем сусідів і загородженнями.

398. *При обороні в горах* кулеметну чоту розміщується роями або на одному становищі і використовується для обстрілу долин і виходів з них перед переднім краєм, на крилах і в глибині оборони. Дуже часто організується вогонь в два-три поверхи (прошарки).

399. Чотовий кулеметної чоти, визначеної для протиповітряної оборони, повинен:

- вибрати становища для зенітного стріляння;
- намітити становища для стріляння по наземному ворогові (в обороні);
- організувати зорення за повітрям;
- дати вказівки про обладнання і маскування становищ;
- для вказування цілей понумерувати сектори зенітного стріляння або довкола становища визначити орієнтири;
- подати всім роям величини випереджень, відповідно до віддалі стріляння і типів літаків ворога;
- при стрілянні зі зенітними прицілами перевірити їх установку і влучність;
- перевірити готовість кулеметів до зенітного стріляння.

При нападі літаків ворога чотовий повинен негайно відкрити по них вогонь, починаючи з віддалі 1000 м., поступнево вказуючи цілі для раження.

231

XI.
ЧОТА 82-мм ГРАНАТОМЕТІВ

1. Загальне положення

400. Гранатомети — сильний вогневий засіб піхоти.

Основні завдання гранатометів:

- безперервна підтримка піхоти в наступі й обороні зосередженим вогнем;
- придушення і нищення живої сили і вогневих засобів ворога, особливо тих, що розташовані в укриттях (видолінки, яри, зворотні схили) і недоступні для плоского вогню;
- доповнення, а деколи заступлення вогню артилерії.

401. Гранатометна чота повинна завжди співдіяти з піхотою і її вогневими засобами, артилерією і танками.

Співдіяння в бою досягається:

— всередині гранатометних підвідділів — знанням завдань і даванням допомоги один одному вогнем і матеріальними засобами;

— поміж гранатометами, кулеметами і стрілецькими підвідділами — установами спільних орієнтирів, одним способом вказування цілей,

взаємним знанням завдань, плану дій, взаємною вогневою підтримкою і постійним зв'язком;

— поміж гранатометами й артилерією — крім поданого вище, розподілом цілей;

— поміж гранатометами і танками — знанням завдань танків, їх бойового напрямку, умовних знаків (сигналів), вказуванням цілей, зоренням за їх діями і швидким нищенням протитанкових засобів ворога.

402. Вогневі завдання, що їх гранатомети виконують дійсним вогнем:

З а в д а н н я	Г р а н а т о м е т и		
	50-мм	82-мм	120-мм
	віддаль стріляння в м.		
Придушення (нищення) живої сили	до 500	до 2500	до 5000
Придушення вогневих засобів ворога	„ 500	„ 2000	„ 3000
Руйнування окопів з легким перекриттям	—	„ 1200	„ 3000
Руйнування дротяних загороджень	—	„ 1200	„ 2000

403. **Бойовий лад** гранатометних підвідділів складається зі зірних пунктів, вогневих становищ і місць приміщення засобів тяги. Крім основного вогневого становища, треба вибрати не менше трьох резервних.

404. Гранатометна чота є неподільною бойовою одиницею.

Використовування поодиноких гранатометів допустиме лише для вирішення спеціальних завдань.

405. В бою чота змінює вогневі становища в розчленованих ладах.

Чота гранатометів із маршового ладу в розчленований лад переформовується за наказом (сигналом) командира. Відступи поміж гранатометами 15—30 м.

З хвилиною розчленування чоти рої виводять свої рої, зорячи за сигналами чотового.

406. Коли матеріальну частину переносить бійці, то чота може посуватися:

— рядом (в колоні по одному) — обслуги одна за одною;

— розчленованим ладом чоти рої на лінії (відступи 15—30 м.);

— розсипною (змійкою).

2. Гранатометна чота в наступальному бою

407. *Підчас маршу зближення* чота пересувається у розчленованих ладах, пристосовуючись до терену. Матеріальну частину перевозять на підводах або переносять бійці.

В час бою піхоти з бойовим забезпеченням — гранатометна чота, приділена до стрілецького підвідділу, своїм вогнем підтримує наступ того підвідділу і, відтинаючи вогнем шляхи відступу бойовому забезпеченню ворога, допомагає його оточити, захопити або знищити.

Завдання одержує чота від командира стрілецького підвідділу.

408. *Підчас наступу й атаки* переднього краю оборони ворога — чота діє у складі гранатометної сотні під керуванням сотенного.

409. *При захоплюванні переднього краю* — гранатометна чота, в залежності від перебігу бою, може перепідпорядковуватися командирові стрілецького підвідділу (згідно з планом бою).

Основні завдання чоти в цей період:

- швидко потіснити за піхотою і раження цілей, що найчастіше появляються;
- підготовка атаки на нові об'єкти;

— відбиття протиатаки ворога.

Чотовий гранатометної чоти установлює зв'язок з командиром стрілецького підвідділу і виконує поставлені їм вогневі завдання.

410. Для успішного виконання завдань чотовий повинен: постійно розвідувати ворога, зорити в глибину його оборони і в напрямі своїх крил, визначити вогневі становища чоти, що повинні бути якнайближче до підвідділів стрілецької сотні, і швидко займати їх.

411. Якщо атаку стрілецького підвідділу ворог відбив, гранатометна чота повинна при співдіянні з іншими вогневими засобами підтримати відступ піхоти і підготувати їй вогнем поновну атаку.

412. Чотовий гранатометної чоти, одержавши завдання діяти з автоматниками у глибині оборони ворога, розподілює гранатомети групкам автоматників і ставить їм завдання самостійного діяння за розпрацьованим пляном.

Гранатометники проникають у глибину оборони ворога або у хвилині загальної атаки стрілецьких підвідділів, або раніше, разом з автоматниками.

А далі, під прикриттям груп автоматників, гранатометники швидко займають намічені становища і несподівано засипають ворога зосередженим вогнем, нищаючи його з крила або з тилу.

413. Гранатометна чота, призначена до танкової висадки, підпорядковується командирові висадки.

Чотовий, одержавши завдання, доповнює боеприпаси, на місці всідання розміщує чоту поодинокими гранатометами на танках. В час посування він зорить за тереном. У хвилині висадки десанту і при його дальших діях чота швидко займає вогневе становище і зосередженим вогнем придушує вогневі засоби ворога, що перешкоджають діям висадки.

414. Коли вогнем підготовляється атаку оселі (населеного пункту), гранатометна чота діє у складі гранатометної сотні, допомагаючи піхоті заволодіти краєм оселі, і прикриває вогнем крила.

В час боротьби внутрі оселі — гранатометна чота або залишається на вогневому становищі ззовні оселі, приготувавши вогонь по виходах з неї в тил, або поодинокі гранатомети приділюється стрілецьким сотням (чотам) для їх безпосередньої підтримки.

415. *При наступі в лісі* гранатометну чоту приділюється до стрілецького підвідділу.

Вона займає вогневі становища на дорогах, галявинах, просіках, коло увлісь, в незначній віддалі від зірних (спостережних) пунктів. Зірні пункти висувається до передових під-

234

відділів піхоти, вони втримують зв'язок з вогневими становищами за допомогою ланцюга зв'язкових.

При наступі внутрі лісу гранатомети посуваються в бойових ладах стрілецького підвідділу і придушують цілі, що перешкоджають у посуванні піхоти, а недоступні для вогню кулеметів і гармат.

Для підтримки наступу й атаки гранатометна чота висувається якомога ближче до переднього краю оборони ворога і придушує вогнем цілі на відногах лісу.

416. Для підтримки вогнем нічної атаки гранатометна чота може наступати разом зі стрілецькою сотнею або залишатись на зайнятому вогневому становищі.

В першому випадку — чота посувається зі зменшеними відступами на крилі стрілецької сотні або у проміжку поміж стрілецькими чотами; в другому випадку — чота завидна займає вказані їй становища і відкриває вогонь за завчасу розпрацьованим пляном або за сигналами. Дані для стріляння, уставку гранатометів і боеприпаси треба перевірити, щоб виключити можливість випадкового раження своїх військ.

417. При успіху нічної атаки гранатометна чота швидко висувається на захоплений у ворога район (пункт) і забезпечує вогнем

його втримання. При неуспішній атаці чотівий підтримує вогнем відступ стрілецької сотні на вихідне положення.

3. Гранатометна чота в обороні

418. Чота в обороні виконує вогневі завдання звичайно у складі сотні гранатометів, а рідше діє самостійно, підтримуючи вогнем бій стрілецьких підвідділів за передній край і вна́встріч оборони.

Вона одержує один-два відтинки недоручного загороджувального вогню, кожний відтинок до 60 м. завширшки.

419. Гранатометна чота повинна приготувати, крім основної, не менше трьох вогневих резервних становищ і зробити запас боеприпасів.

Підчас артилерійського обстрілу і налету летунства ворога — гранатометна чота, що не веде вогню, ховається у щілинах або під перекриттями.

Дула з двоногами гранатометів треба поховати в щілинах.

420. Гранатометна чота, визначена для підтримки бойового забезпечення, займає вогневі становища, висунені наперед перед передній край оборони.

Чотівий, одержавши завдання і вказівки про дії бойового забезпечення, зобов'язаний

провести вогневе розвідування рубежів, що на них повинен він підтримати вогневе забезпечення.

421. Гранатометна чота підтримує бойове забезпечення, відкриваючи вогонь на умовлений знак.

Після відступу бойового забезпечення — гранатометна чота, за наказом командира куреня, переходить на основні становища у глибині оборони.

Гранатометна чота, призначена у склад бойового забезпечення, діє, як в обороні.

422. Чота, призначена для підтримки проти атаки, підпорядковується сотенному тієї сотні, що веде протиатаку.

Гранатометна чота готує протиатаку зосередженим вогнем, супроводить сотню, що веде протиатаку, і забезпечує успіх піхоти.

423. При відбитті танкової висадки ворога, що прорвався, гранатометна чота, при співдії з важкими кулеметами, разить висадку і її вогневі засоби підчас посування та відсікає піхоту від танків по висадці, разючи її з крила, не даючи їй розгортатися і скупчуватися в укриттях.

424. В умовах маневрової оборони чота діє у складі гранатометної сотні або приділюється її до стрілецького підвідділу. Вона стримує ворога зосередженим

вогнем на основних напрямках, прикриваючи перехід піхоти на наступний проміжний (посередній) рубіж.

Зміна становищ повинна переводитися, в залежності від обставин, цілою чотою, при співдіянні з кулеметами й артилерією, або роями.

425. Гранатометна чота ніччю може вести:

— загороджувальний вогонь за раніше підготованими даними;

— вогонь по поодиноким орієнтирах і рубежах (підступах), на які встрілялося удень;

— вогонь по виявлених цілях і при штучнім освітленні.

Дані для нічного стріляння треба приготувати завідна.

426. При обороні оселі (населеного пункту) чота може бути приділена до стрілецької сотні (чоти) для раження ворога на підступах до краю села і підчас атаки.

При прориві ворога до оселі — гранатометна чота повинна сипнути на групу, що прорвалася, вогнем, прибити її до землі, допомагаючи своїй піхоті перейти до протиатаки. Підтримуючи вогнем протиатаку, чота повинна бути готовою вести вогонь по виходах з оселі та відтягти ворогові шляхи відвороту.

236
427. При обороні в лісі чоту приділюється до стрілецької сотні.

Вогневі становища вибирається на узліссях, галявинах, просіках.

Зірний (спостережний) пункт висувається на лінію передніх підвідділів.

428. Завдання гранатометів при обороні в лісі: поставити вогневі забори на правдоподібних шляхах наступу ворога у глибині лісу і на виходах з нього та підтримувати протиатаки.

429. *Кочівний гранатомет* повинен своїм вогнем вводити ворога в оману щодо місця розміщення і кількості гранатометів в обороні. Він діє переважно в час, коли ворог веде розвідування оборонної смуги, щоб викрити розташування вогневих засобів нашої оборони.

Для керування кочівними гранатометами визначається звичайно середній командний склад.

Вогонь кочівного гранатомета в'яжеться з вогнем кочівних гармат.

430. Вогневі становища кочівних гранатометів вибирається з таким розчисленням, щоб запевнити швидку їх зміну. Кочівні гранатомети ведуть вогонь по цілях, указаних командиром стрілецького полку, до яких задалегідь підготовляється дані для стріляння.

Командирові кочівного гранатомета вручується картку, на якій вказується завдання гранатомета, вихідні дані для стріляння, вогневі становища, норми витрати боеприпасів на кожному вогневому становищі і дорогу пересуву з одного вогневого становища на друге.

Кочівний гранатомет забезпечується боеприпасами, які раніше доставляється на становища в кількості, що потрібна для виконання завдання з кожного вогневого становища.

==

237

XII.

ЧОТА ПРОТИТАНКОВИХ КРІСІВ

1. Загальне положення

431. Чота протитанкових крісів своїм зосередженим вогнем спроможна відбити атаку бронеавт, середніх і легких танків на одному танконебезпечному напрямі на ширині (фронті) стрілецької сотні.

432. Чотовий формує бойовий лад чоти „на лінію“, „трикутник (клин) вперед“, „трикутник (клин) назад“, а на відкритому крилі „сходами“ в напрямі крила (дивись: рис. 9.), в тісному співдіянні з іншими протитанковими засобами.

50-80м.

250 — 700 м.

На лінію

Рис. 9. Бойовий лад чоти протитанкових крісів

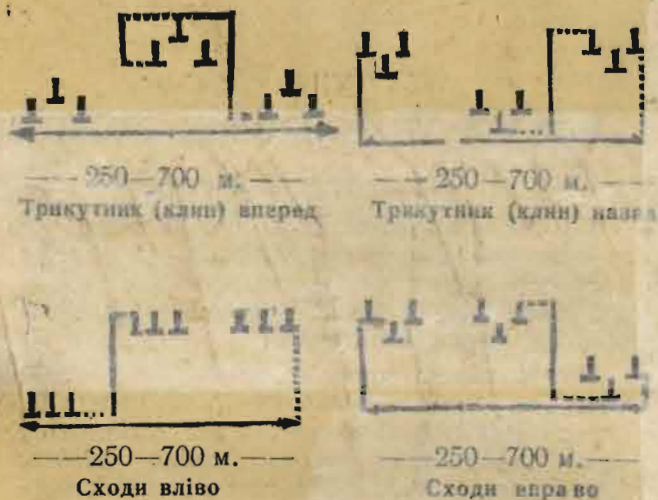

Рис. 9. Бойовий лад чоти протитанкових крісів.

433. До бою чотовий установляє зв'язок і співдіяння своєї чоти зі сусідніми протитанковими засобами і стрілецькими підвідділами.

434. Чота поповнює боеприпаси з курінного пункту засоблювання боеприпасами.

В обороні на становищі кожного кріса готується запас боеприпасів у ніші окопу.

2. Чота протитанкових крісів у наступальному бою

435. Завдання чоти в наступі:

- у співдії з іншими протитанковими засобами прикрити стрілецькі підвідділи перед нападом танків ворога;
- підтримати атаку своїх танків;
- співдіяти з вогневими засобами піхоти в придушуванні вогню кулеметів і гармат ворога;
- боротися з літаками ворога.

436. В час маршу зближення чота посувається у віддальх бойового ладу стрілецької сотні (курня), застосовуючи приписи маскування.

Під вогнем артилерії і гранатометів ворога, а також на відкритому терені чота посувається розчленовано.

437. На вихідному положенні до наступу — чотовий, одержавши завдання від командира курня або сотні, до якої чота приділена, зобов'язаний:

- примістити чоту непомітно і визначити зорення за ворогом і за сигналами командира курня, сотні;
- устійнити правдоподібні напрями протиатак танків ворога і намітити — на призначеному чоті напрями посування — вогневі становища та непомітні підходи до них;

— дати чоті вказівки щодо окопування;
— поставити чоті завдання;
— визначити зв'язок з командиром куреня (стрілецької сотні) і з командирами сусідніх протитанкових засобів.

433. *З початком наступу* чота посувається у бойовому ладі стрілецьких підвідділів.

Місце чотового — при напрямному рою або там, звідки йому найкраще зорити за ворогом, за полем бою, за крилами сусідів, керувати чотою і втримувати зв'язок з командиром куреня (стрілецької сотні).

На нові становища чота переходить роями або цілою чотою одночасно під прикриттям вогню піхоти й артилерії, зберігаючи готовість зустрінути вогнем — не менше, ніж двох роїв — танки ворога і не тратячи співдіяння з іншими протитанковими засобами.

При появі танків ворога — чота, за наказом командира, відкриває по головних танках напружений зосереджений вогонь із віддалі до 500 м. Знищивши головні танки, переносить вогонь на інші танки.

Відбивши протиатаки танків, чота негайно змінює вогневі становища.

439. *Перед атакою* стрілецьких підвідділів чота зосереджується на рубежі атаки (на крилах або у проміжках своєї піхоти), займаючи непомітні вогневі становища.

В час атаки, якщо немає танків ворога, чота підтримує атаку піхоти і танків, разячи вогневі засоби, довготривалі (деревно-земляні) вогневі точки та будучи в повній готовості зустрінути вогнем танки і бронеавта ворога. З появою танків і бронеавта чота переносить вогонь на них.

По удалій атаці піхоти чота негайно стрибком роями висувається вперед.

440. В час бою у глибині оборони ворога та прийого переслідуванні велике значення має почин, винахідливість і сміливість ройових і обслуг.

Чота, не відстаючи, посувається зі стрілецьким підвідділом, підтримуючи вогнем його посування, і забезпечує перед несподіваними наскоками із засідок танків і бронеавта ворога.

441. Завдання чоти в наступі на оселю (населений пункт) та в атаці на неї:

— нищення танків, вкопаних у землю, й протиатакуючих танків ворога;

— нищення вогневих засобів у довготривалих (деревно-земляних) вогневих точках, будинках, льохах і інших спорудах.

При бою внутрі оселі — рої, за розпорядженням чотового, перепідпорядковуються командирам стрілецьких сотень і чот.

442. *При наступі в лісі* чоту приділюється до стрілецької сотні, що наступає в напрямі доріг, просік, галявин і молодняка,

- Протитанковий кріс
- Важкий кулемет
- Великокаліберний кулемет
- Ручний кулемет
- 50-мм гранатомет
- 82-мм гранатомет
- 120-мм гранатомет
- Малокаліберна протитанкова гармата
- 76-мм гармата полкової артилерії
- 76-мм гармата дивізійної артилерії
- Група важких кулеметів

ворога (вздовж дороги, просіки, видолінка, через переходи у штучних перешкодах).

3. Чота протитанкових крісів в обороні

444. *Завдання чоти в обороні* — при співдіянні з іншими протитанковими засобами оборони — не допустити танків ворога до переднього краю з якогонебудь напрямку, а при прориві — знищити їх.

Чота входить у загальну систему протитанкової оборони і одержує від командира куреня завдання, смугу обстрілу і один-два додаткові напрями.

Зорення — кругове. Вогневі становища повинні забезпечувати круговий обстріл.

445. Одержавши завдання, чотовий зобов'язаний:

- визначити зорення у поданий йому смугі обстрілу та визначити черговий (службовий) рій;

- уточнити співдіяння в чоті, установити зоровий зв'язок з іншими протитанковими засобами і командирами стрілецьких підвідділів, в районі яких приміщується чота;

- поставити чоті завдання;

- організувати копання, маскування і обладнання основних і резервних вогневих становищ свого зірного (спостережного) пункту;

- виготовити шкіц чоти у двох примір-

никах і один з них подати командирові куреня (підвідділу, до якого чота приділена);
— перевірити окопування роїв і їх готовість вести бій.

446. *Для відбиття літаків* ворога призначається рій, що займає вогневе становище у глибині оборони.

447. Зі закінченням робіт коло обладнання вогневих становищ, а також на час артилерійського обстрілу або нападу летунства — обслугову з крісами відводиться в укриття, щілини, шанці, перекриття; в кожному рою залишається черговий боець-зорень.

448. *З початком наступу ворога* обслуги непомітно і швидко займають свої вогневі становища, здебільша на крилах стрілецьких підвідділів.

При появі танків ворога чота зустрічає їх зосередженим вогнем із віддалі 500 м. Коли танки переборюють перешкоди, вогонь доводиться до найвищої напруги.

При прориві переднього краю оборони танками ворога — чота нищить їх зосередженим вогнем.

449. *Чота при обороні оселі (населеного пункту) або лісу* — діє роями.

450. *При обороні ніччю* рої треба підтягати ближче до переднього краю оборони.

Якщо не переведено підготовки завидна, вогонь із протитанкових крісів вести лише

при штучнім освітленні цілей і відкривати його за наказом (сигналом) командира.

451. *При обороні ріки* всі рої чоти приміщувати ближче до берега, щоб не допустити виходу танків ворога на берег.

4. Чота протитанкових крісів у марші і зустрічному бою

452. Завдання чоти підчас маршу — відбити напад танків і бронеавт ворога на колону стрілецької сотні (куреня).

Перед початком маршу чотовий одержує завдання, в якому, крім спільних для всіх командирів відомостей, подається:

— дані про танки і бронеавта ворога;

— напрям маршу і місце чоти в колоні, танконебезпечні рубежі;

— завдання чоти по відбитті атаки танків і бронеавт ворога на колону при її переході через танконебезпечні рубежі;

— організація протитанкового зорення в колоні;

— сигнали протитанкової і протиповітряної оборони;

— напрям дій наших танків.

453. Одержавши завдання, чотовий намічує план дій чоти підчас маршу, ставить чоті завдання і організує:

— зорення за тереном в указаних чоті напрямках;

— зорення за сигналами, що їх передають зверхники і стійки, які з'являються у розвідувальних і забезпечувальних підвідділах;

— зв'язок і співдіяння внітрі чоти та з іншими протитанковими засобами в колоні.

454. Підчас маршу чоту можна приділити до маршового забезпечення або вона може посуватися в колоні головних сил, ведучи постійне кругове зорення за тереном і сигналами та будучи в постійній готовості зустрінути вогнем танки і бронеавта ворога.

Чотовий знаходиться при командирі стрілецького куреня, командантові маршового забезпечення або при однім з роїв своєї чоти.

При появі танків ворога чота розгортається спереду своєї піхоти або безпосередньо з колони, в залежності від обставин.

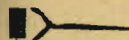
455. *З початком зустрічного бою* — дії чоти ті самі, що й у наступі; особливо важливе забезпечення відкритих крил стрілецьких підвідділів перед танковими нападами ворога.

==

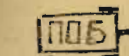
①

Стійка повітряного зв'язку

Радіостанція

Телефонна станція (індукторна)

Полковий пункт бойового забезпечення (постачання)

Полковий лікарський пункт

Курінний пункт бойового забезпечення

Курінний лікарський пункт

Сотенний пункт бойового забезпечення

Пункт санітарного транспорту

Маяк

Дороговказ

Сотенний (командир сотні)

Чотовий

Ройовий

Зорець (спостерігач)

Зв'язковий

Націляч

Помічник націляча

Снайпер

Автоматник

Добірний стрілець

Стрілець

Підносець

Зарядний

Сапер

Хемік

Конюх

Візник

Гранатомет на двоколці

Кулеметний рій на підводі

Кулеметний в'юк

Вантажний (амуніційний) в'юк

ВЗ
АЧВ

де можуть діяти танки і бронеавта ворога. Чотовий посувається при сотеннім стрілецької сотні.

Бойовий лад чоти, що наступає в лісі, повинен прикрити своїм вогнем піхоту перед несподіваними нападами танків з якого-небудь напрямку і перед їх вклиненням у бойовий лад стрілецької сотні.

Керування чотою в лісі утруднене з уваги на обмежений виднокруг. Тим то ройові протитанкових крісів і обслуги повинні бути готові самостійно діяти в боротьбі з танками і бронеавтами ворога.

443. *В наступі ніччю* — чоту приділюється стрілецькій сотні, що наступає у танконебезпечному напрямі (вздовж дороги, яру, узлісся, по просіках, галявинах, вулиці, через чагарник і молодняк):

Чотовий посувається при сотеннім стрілецької сотні, маючи при собі один рій протитанкових крісів.

Ніччю вогонь із протитанкових крісів ведеться здебільша при штучнім освітленні терену, для того чоті приділюється одного-двох бійців зі світляними ракетами.

В деяких випадках чота може завидна зайняти вогневі становища на рубежі атаки та підготувати вогонь в одному-двох напрямках правдоподібного посування танків

76-мм батарея на вогневому становищі (інших калібрів — з відповідним знаком)

Намічене або резервне вогневе становище 76-мм батареї

Стрілецький рій в обороні

Рій автоматників в обороні

Стрілецький рій у наступі розстрільною (рій автоматників з доданням — *a*)

Стрілецький рій у наступі (*a* — рій автоматників)

Стрілецька чота в наступі

Стрілецька чота в розстрільний

Чота автоматників у наступі

Кулеметна чота в наступі

Стрілецька сотня в наступі (сотня автоматників — *a*)

- Чота протитанкових крісів
- Сотня протитанкових крісів
- Чота 50-мм гранатометів
- Чота 82-мм гранатометів
- Чота 120-мм гранатометів
- Батерія (сотня) 120-мм грана-
тометів
- Танк легкий
- Танк середній
- Танк важкий
- Танки в бойовому ладі

- BS
ayb
- Розміщення чоти на місці
 - Розміщення сотні на місці
 - Стрілецький рій в марші
 - Розвідувальна піхотна стежа
 - Роз'їзд (розвідувальна кіннот-
на стежа)
 - Розвідувальна стежа броне-
танкових військ
 - Розвідувальна група броне-
танкових військ
 - Штаб полку
 - Штаб куреня (дивізіону)
 - Маршова колона піхоти
зі штабом
 - Маршова колона піхоти
з артилерією

	Маршова колона кінноти
	Маршова колона піхоти з танками
	Моторизована колона
	Перевіз військ залізничним шляхом
	Бронепоїзд
	Парашутна висадка
	Місце парашутної висадки
	Зенітна гармата малого калібру
	Зенітний кулемет
	Комплетна зенітна кулеметна установка
	Стійка повітряного зорення

ДОДАТОК

6. Умовні знаки для означування
на мапах, планах, схемах і т. п.

Handwritten notes in the top right corner of the right page, including the number "246" and some illegible scribbles.

Стежа

Регуляційна стійка

Ракетна стійка

Окіп нормального перекрою

Кулеметне гніздо

Оманний (фальшивий) окіп

Резервний (запасний) окіп

Зірний (спостережний)
пункт зі сховищем

Резервний зірний пункт

Сховище

Щілина

Довготривала вогнева
точка (ДВТ)

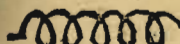
Деревно-земляна вогнева
точка (ДЗВТ)

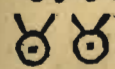
Командний пункт
командира полку

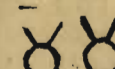
Потрійні дротяні
загородження

Малопомітні перешкоди

Міни припізненої дії

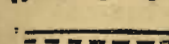
Фугаси

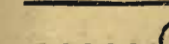
Завали

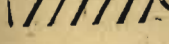
Скарпи

Протитанковий рів

Протитанкові палі (число в
колі вказує кількість рядів)

Мінове поле

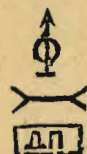
Стійка протихемічного
зорення і розвідування

Спеціальна розвідувальна
протихемічна стежа

Ампуломет

Вогнемет

Перехід через заражений відтинок

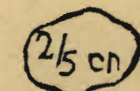
Відгазний (дегаз.) пункт

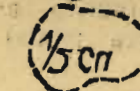
Димова заслона (НДЗ — нешкідлива, ІДЗ — їдка, ГАЗ — атака хвилями), зроблена ворогом на означеному рубежі

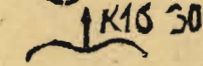
Протигазове схоронище

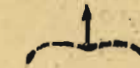
Район, що його займають стрілецькі частини

Район, намічений для зайняття або зайнятий тимчасово стрілецькими частинами

Фронт (становища), зайнятий військами до означеного часу

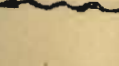
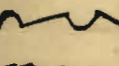
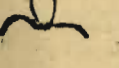
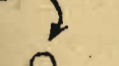
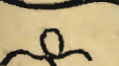
Фронт (становища), намічений для зайняття військами або зайнятий тимчасово

Стрілецька сотня в обороні

Стрілецька сотня в наступі (бойовий лад)

Напря́м наступу за наказом командира

Напря́м головного удару за наказом командира

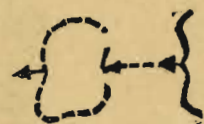
Ді́йсний (фактичний) напря́м наступу стрілецьких військ

Відступ військ із зайнятого рубежу

Відступ військ по невдачній атаці на вихідне положення

Лі́нія розмежування (межа)

Бойовий ча́пря́м танків

Бойові завдання стрілецької
сотні (чоти, рою)

Непорушний загороджуючий
вогонь (вогнева запора стала)

Зосередження вогню

Вогонь на знищення

Відповідний напрям вогню
(межі відповідної смуги)

Додатковий напрям вогню
(межі додаткового сектора)

Відтинок зараження

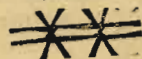
Дегазаційні (відгазні) підводи

Знищений міст

Несправлений відтинок дороги

Знищений відтинок дороги

З М І С Т

VIII. СТІЛЕЦЬКА ЧОТА	статті	стор.
1. Загальне положення . . .	249—252	123
2. Стрілецька чота у наступаль- ному бою . . .	253—289	124
3. Стрілецька чота в обороні . . .	290—313	141
4. Стрілецька чота на розвід- ванні . . .	314—319	153
5. Стрілецька чота на бойовому забезпеченні . . .	320—323	155
6. Стрілецька чота на маршовому забезпеченні . . .	324—338	157
7. Стрілецька чота на забезпеченні постою . . .	339—350	162
IX. ЧОТА АВТОМАТНИКІВ		
1. Загальне положення . . .	351—354	168
2. Чота автоматників у наступальному бою . . .	355—361	169
3. Чота автоматників в оборон- ному бою . . .	362—365	171
X. КУЛЕМЕТНА ЧОТА		
1. Загальне положення . . .	366—370	173
2. Кулеметна чота в наступаль- ному й зустрічному боях . . .	371—385	175
3. Кулеметна чота в обороні . . .	386—399	179

статті стор.

XI. ЧОТА 82-мм ГРАНАТОМЕТІВ

1. Загальне положення . . .	400—406	185
2. Гранатометна чота		
в наступальному бою .	407—417	187
3. Гранатометна чота в обороні	418—430	192

XII. ЧОТА ПРОТИТАНКОВИХ КРІСІВ

1. Загальне положення . . .	431—434	197
2. Чота протитанкових крісів		
у наступальному бою	435—443	199
3. Чота протитанкових крісів		
в обороні .	444—451	203
4. Чота протитанкових крісів		
в марші і зустрічному бою	452—455	205

Д О Д А Т О К

6 Умовні знаки для означування
на мапах, планах, схемах і т. п.	207

400
87
250